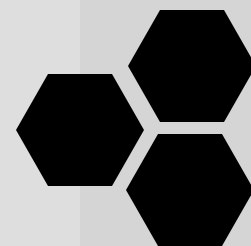

Офшорні юрисдикції та детінізації економіки

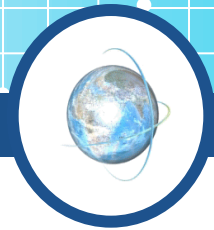

Міжнародна міграція капіталу уже давно стала звичайним явищем світової економіки і відображає об'єктивні тенденції її глобалізації. Глобалізація світової економіки призвела до того, що держави повинні вести боротьбу за відстоювання своїх інтересів у даному процесі. Одним із найбільш ефективних важелів є надання податкових пільг і різних привілей, а застосування такого механізму одними державами призводить до використання відповідних заходів іншими країнами. Широкого поширення набувають офшорні юрисдикції.

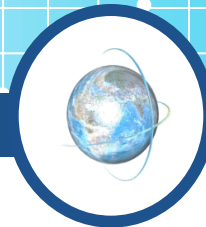
Офшор від англ. off-shore – поза берегом, ізольований.

В українській мові термін «офшорний», «офшор» був запозичений з англійської мови, де **off-shore** – буквально означає «поза берегом», «у відкритому морі», «ізольований».

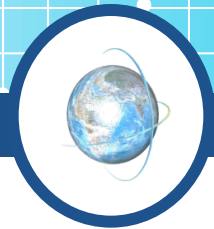

Офшорна юрисдикція – це зона, де для суб'єктів економічної активності, зареєстрованих на її території, але, які здійснюють свої комерційні операції та отримують прибуток поза територією реєстрації, діють спеціальні правила (у тому числі податкового характеру), економічно більш сприятливі, ніж для зареєстрованих компаній, які здійснюють свої комерційні операції та отримують прибуток на території даної юрисдикції. Крім здійснення комерційних операцій та отримання прибутку поза територією своєї реєстрації, офшорні юрисдикції характеризуються рядом інших специфічних характеристик.

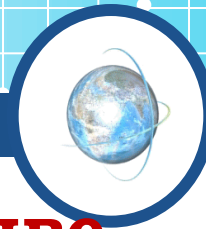

Основними ознаками офшорних юрисдикцій є:

- ✓ *пільгове оподаткування або його повна відсутність на території офшору;*
- ✓ *наявність спеціального пакету адміністративних послуг за спрощеним порядком, а нерідко і анонімним, обслуговування нерезидентів;*
- ✓ *спрощений порядок ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності;*
- ✓ *низькі тарифи на реєстрацію та обслуговування офшорних компаній;*

- ✓ можливість анонімного зняття готівки у різних країнах світу за допомогою використання корпоративних банківських карт;
- ✓ відсутність у кримінальному законодавстві ряду офшорних юрисдикцій кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків;
- ✓ високий рівень банківського обслуговування з відсутністю ряду обмежень, включаючи кількість рахунків, які може відкрити клієнт;
- ✓ наявність адміністративних та фінансових преференцій для суб'єктів господарювання, які фактично здійснюють господарську діяльність за межами території офшору

Конфіденційність інформації і дбайливе відношення до таємниць власників організацій, що виражається в наступних формах:

- ✓ *обсяг і зміст інформації, що вноситься до реєстру юридичних осіб;*
- ✓ *можливість випуску акцій на пред'явника;*
- ✓ *порядок внесення змін до установчих документів;*
- ✓ *можливість призначення номінальних власників, директорів і секретарів;*
- ✓ *надання фінансової звітності за спрощеними стандартам;*
- ✓ *міжнародне співробітництво офшорних юрисдикцій в області обміну інформацією.*

❖ Офшорні юрисдикції, як певні території (країна або її частина), на яких панує привабливий податковий режим (юридично закріплені низькі податкові ставки або відсутні взагалі), класифікуються за різними ознаками. Однією з найбільш важливих класифікаційних ознак є ступінь надійності. Зокрема, FATF (**Financial Action Task Force**) – міжурядова організація, яка розробляє стратегії контролю відмивання грошей, виділяє три групи: від найбільш високого ступеня надійності офшорної зони (А), до найменшого (С), зокрема:

- **до першої групи** (А) належать: Швейцарія, Люксембург, Дублін, Гонконг, Сінгапур, острови Гернсі, Мен і Джерсі;
- **у другу групу** надійності (В) віднесли: Лабуан, Монако, Мальту, Андорру, Бахрейн, Гібралтар, Бермуди, Макао, Барбадос;
- **до третьої групи** (С) увійшли: Кіпр, Ліхтенштейн, Антигуа, Ліван, Панама, Ангілья, Кайманові, Британські та Віргінські острови, Беліз, Аруба, острів Кука, Багамські острови.

ОСЬ КІЛЬКА ПРИКЛАДІВ НАЙВІДОМІШИХ СВІТОВИХ ОФФШОРІВ:

Бермудські острови

Це територія залежної від Великої Британії, яка має розвинену фінансову систему та низький рівень податків. Бермудські острови є популярним вибором для зберігання активів, зокрема для створення оффшорних компаній, відкриття банківських рахунків та інвестування коштів.

Це територія залежної від Великої Британії, яка також має розвинену фінансову систему та низький рівень податків. Кайманові острови є одним з найбільших світових центрів оффшорного банкінгу та створення оффшорних компаній.

Кайманові острови

ОСЬ КІЛЬКА ПРИКЛАДІВ НАЙВІДОМІШИХ СВІТОВИХ ОФФШОРІВ:

Швейцарія

Швейцарія відома своєю давньою традицією банківської та фінансової сфери, а також високим рівнем конфіденційності та захисту персональної інформації клієнтів. Швейцарія є популярним вибором для зберігання активів, відкриття банківських рахунків та створення оффшорних компаній.

Сінгапур відомий своєю розвиненою економікою та фінансовою системою, а також низьким рівнем податків. Він також відомий своєю стабільністю та захищеністю прав інвесторів, що робить його популярним вибором для створення оффшорних компаній та зберігання активів

Сінгапур

ОСЬ КІЛЬКА ПРИКЛАДІВ НАЙВІДОМІШИХ СВІТОВИХ ОФФШОРІВ:

Гонконг

Гонконг є спеціальним адміністративним районом Китаю, який має розвинену економіку та фінансову систему. Він також відомий низьким рівнем податків та стабільністю правової системи, що робить його популярним вибором для зберігання активів та створення оффшорних компаній.

Це країна в Карибському морі, яка має розвинену фінансову систему та низький рівень податків. Багамські острови є популярним вибором для зберігання активів, відкриття банківських рахунків та створення оффшорних компаній

Багамські острови

ОСЬ КІЛЬКА ПРИКЛАДІВ НАЙВІДОМІШИХ СВІТОВИХ ОФФШОРІВ:

Віргінські острови

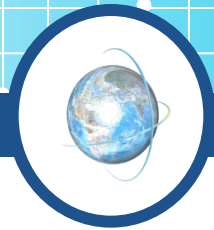

Це територія залежної від США в Карибському морі, яка має розвинену фінансову систему та низький рівень податків. Віргінські острови є популярним вибором для зберігання активів, відкриття банківських рахунків та створення оффшорних компаній.

Люксембург відомий своєю розвинутою фінансовою системою та низьким рівнем податків. Він є популярним вибором для зберігання активів та створення оффшорних компаній.

Люксембург

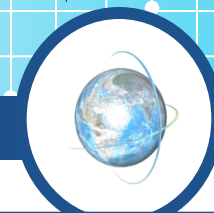

Варто зазначити, що найчастіше офшорні юрисдикції створюються там, де слабо розвинена економіка, та інших можливостей для залучення іноземного капіталу, відповідно, немає. Розглянемо основні переваги і недоліки при перереєстрації бізнесу на офшорні юрисдикції (табл.).

Переваги та недоліки функціонування офшорних юрисдикцій з позиції забезпечення державної безпеки

Переваги офшорної юрисдикції	Недоліки офшорної юрисдикції
Зниження податкових ставок в рази, мінімальна кількість податків	Низький імідж та довіра до бізнес-структури, якщо власниками є невідомі офшорні структури та невідомі кінцеві бенефіціари
Прозорість і спрощена звітність в офшорних юрисдикціях; а також відсутність або майже невикористання штрафів, пені, нарахувань за правопорушення	Посилена увага національних правоохоронних і фіскальних органів до бізнес-структур з офшорною юрисдикцією
Швидкий доступ до транскордонного інвестування, до міжнародних ринків капіталів, до ринків інвестування, до цільових активів, в яких зацікавлений власник офшору	Можливі обмеження до отримання певних ліцензій, до приватизації об'єктів державної власності, до бюджетних тендерів, до державного кредитування, до пільгового оподаткування, до видобутку корисних копалин, до оренди земельних ділянок тощо
Безпечне володіння активами по всьому світі та міжнародна правова захищеність від корупції і рейдерства	Суттєві обмеження до допуску на національний фінансовий ринок, на національний валютний ринок, до участі в купівлі державних цінних паперів тощо

Переваги офшорної юрисдикції

Судова захищеність, коли розгляд справ вирішується не на рівні національного законодавства, а по міжнародним правилам і нормам в міжнародних судах

Неможливість з'ясувати кінцевих бенефіціарів, або складна система отримання даних про кінцевих бенефіціарів

Оперативна можливість для вирішення широкого кола юридичних питань (купівля або продаж офшорних активів, застава офшорних активів, передача прав власності, наслідування власності, перехресне володіння тощо)

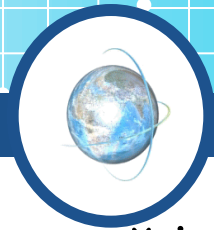
Низька вартість обслуговування офшорної юрисдикції

Недоліки офшорної юрисдикції

Суттєві обмеження до допуску до національної сфери безпеки і військово-промислового комплексу

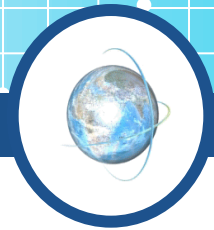
Презумпція винуватості – тобто офшорна юрисдикція має доказати, що капітал, яким вона володіє не набутий злочинним шляхом

Неможливість повноцінно і ефективно відстоювати свої права в певній країні при закріпленій в Конституції нормі про перевагу національного законодавства над міжнародним законодавством

Позитивний ефект від діяльності офшорних юрисдикцій пов'язаний із припливом капіталу, що, в свою чергу, сприяє формуванню позитивного інвестиційного клімату та збільшення обсягів інвестування, а, відповідно, забезпечує позитивні наслідки для економіки країни, через розвиток фінансових ринків та створення робочих місць.

Але використання офшорних зон створює загрози для стабільності глобального економічного простору. Серед головних недоліків слід виділити такі: ухилення від податків, недобросовісна податкова конкуренція, підтримка тіньової економіки, вплив на соціальну ситуацію в країні, створення умов для відтоку капіталу, створення елементів нестабільності у світовій економіці та фінансах у зв'язку з можливістю накопичення в офшорних зонах великих обсягів капіталів, насамперед, спекулятивних, отримання позаконкурентних переваг компаніями, які використовують офшори.

Основним негативним ефектом використання офшорних схем, в контексті забезпечення державної безпеки, є відтік капіталу, який, в свою чергу, може призвести до скорочення державного бюджету за рахунок зниження податкових надходжень; структурних деформацій в економіці; зменшенню національних інвестицій всередині країни та зростанню залежності держави іноземним позикам. Усе це негативно позначається на конкурентноспроможності держави на світовому ринку і виступає загрозою державній безпеці країни.

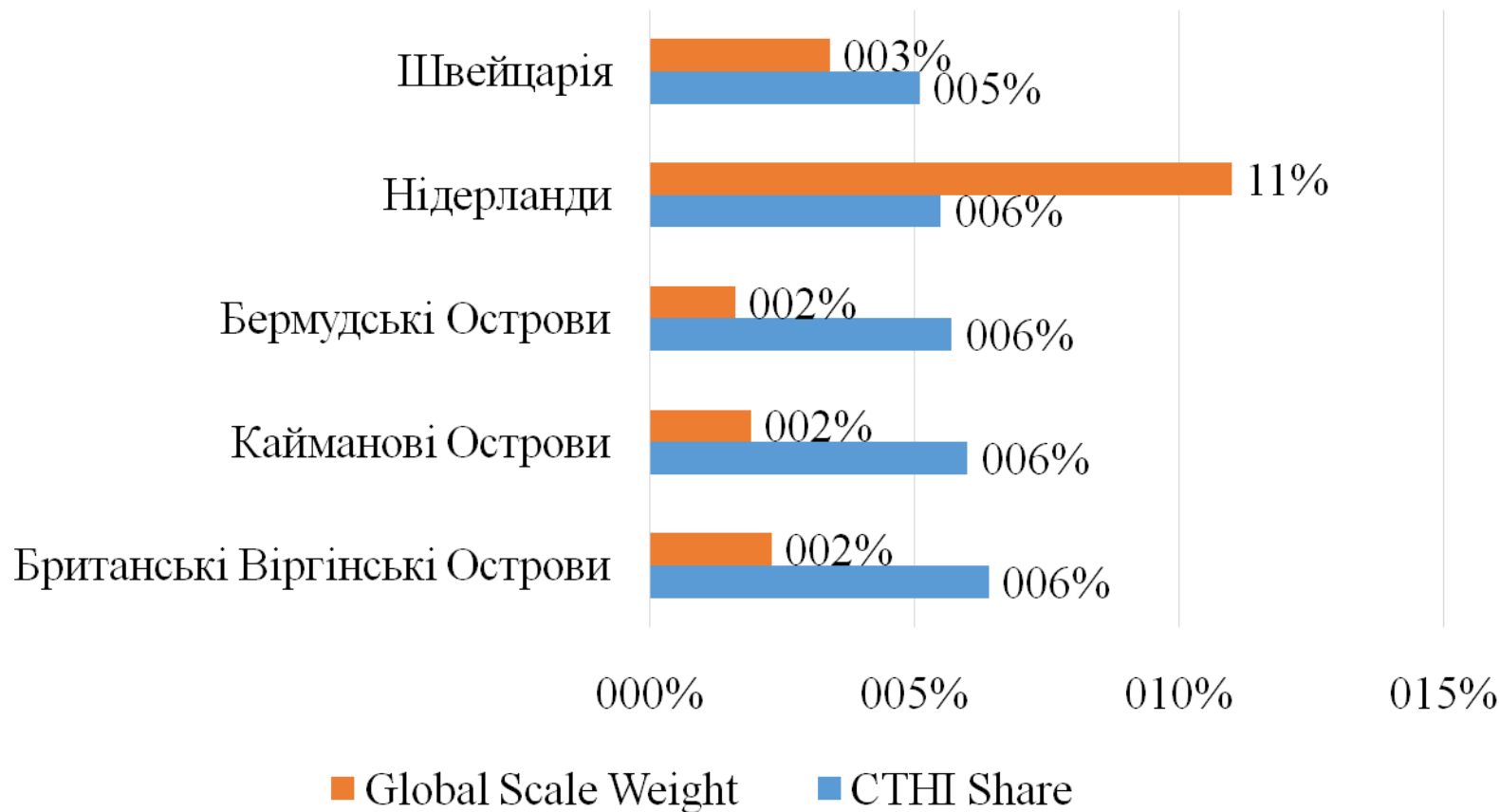

В глобальному масштабі офшорна діяльність суперечить принципам сталого розвитку економіки, не забезпечує зростання національного багатства, не сприяє соціально-економічному прогресу та сприяє тінізації світової економіки і поширенню транснаціональної злочинності.

Для оцінки офшорних юрисдикцій використовують **Індекс корпоративної податкової гавані (англ. Corporate Tax Haven Index, скор. СТНІ)** – це рейтинг юрисдикцій, які найбільше сприяють транснаціональним корпораціям не платити податок на прибуток підприємств. Його складає міжнародна неурядова організація **Tax Justice Network**, на основі дослідження впливу офшорів на світову економіку.

СТНІ детально оцінює податкову та фінансову системи кожної юрисдикції, щоб скласти чітку картину найбільших у світі факторів, що сприяють зловживанню корпоративним податком у світі, та висвітлити закони та політику, до яких політики можуть вносити зміни, щоб зменшити можливість зловживання корпоративним податком у своїй юрисдикції. За результатами дослідження 2020 року був складений рейтинг із 70-ти офшорних юрисдикцій, які очолили **Бретанські Вергінські острови, Кайманові острови, Бермудські острови, Нідерланди, Швейцарія**.

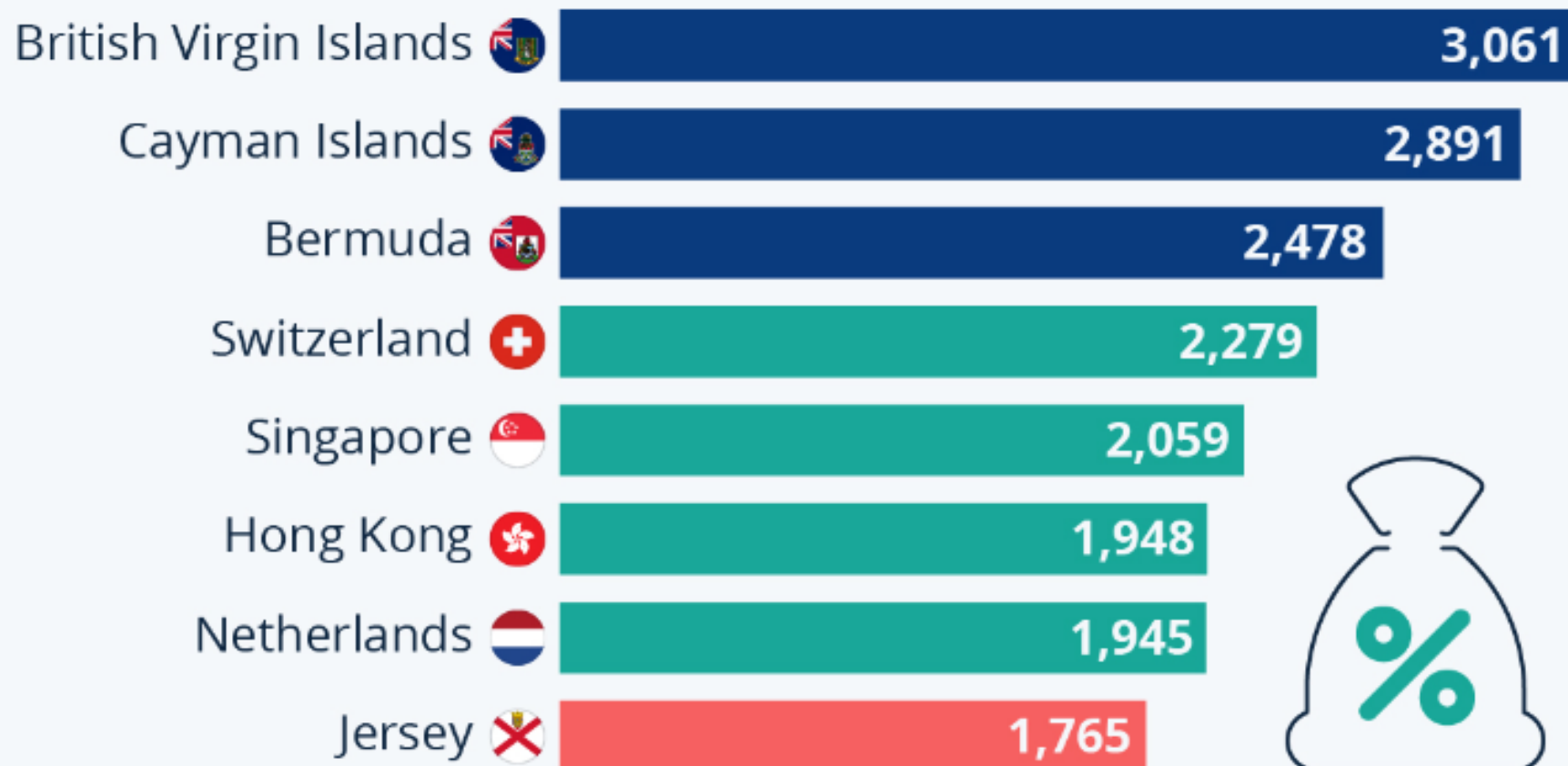

Топ-5 країн, які очолюють рейтинг Corporate Tax Haven Index, та несуть відповідальність за несплату податків транснаціональними корпораціями, %

The UK Dominates the Most Damaging Tax Havens

Corporate Tax Haven Index score of the world's most damaging corporate tax havens in 2024

■ British Overseas Territory ■ British Crown Dependency

ІНДЕКС ФІНАНСОВОЇ ТАЄМНИЦІ

У ЯКИХ ЮРИСДИКЦІЯХ НАЙЛЕГШЕ ПРИХОВУВАТИ ПЕРСОНАЛЬНІ СТАТКИ

Індекс Tax Justice Network. Публікується раз на два роки

Організація **Tax Justice Network** з 2009 року складає рейтинг, щоб оцінити ступінь прозорості фінансової діяльності та масштаби її тіньової складової у світовій економіці.

При складанні рейтингу враховуються 20 показників, у тому числі: банківська таємниця, наявність офшорних фінансових послуг, відомості про власність активів та власників юридичних осіб, ступінь прозорості фінансової звітності публічних компаній, реєстри трастів та фондів, режими фінансового та податкового регулювання, політика протидії ухиленню від сплати податків, участь країн в обміні даними про фінансові рахунки на міжнародному рівні тощо

2018

2020

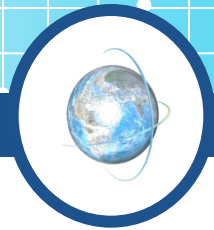
2022

В національному масштабі загрозовим для економіки України є відтік капіталу через офшорні зони. Довгий час в законодавстві України не було ніяких обмежень щодо використання в господарській діяльності суб'єктами господарювання та підприємницької діяльності офшорних компаній чи офшорних банків. Першою спробою законодавчо врегулювати цю проблему стало прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України N 143-р «Про перелік офшорних зон» від 23.02.2011 р. Завдяки його прийняттю, зі списку дозволених, було виключено Кіпр, через який відбувався основний відтік капіталу з України.

ПРІОРИТЕТНИМИ НАПРЯМАМИ ДЕОФШОРИЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ МАЮТЬ БУТИ:

1

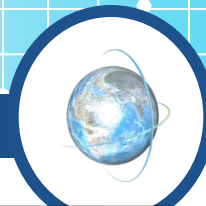
- посилення відповідальності за недотримання податкового законодавства України, зокрема, за використання офшорної мінімізації оподаткування, а також трансфертного ціноутворення;

2

- законодавче закріплення амністії капіталу з офшорних юрисдикцій;

3

- розробка механізму складання та ведення реєстру бенефіціарів власників організацій, налагодження доступу до відомостей співробітникам правоохоронних податкових та інших компетентних органів, фінансових і нефінансових установ, створення відповідального компетентного органу;

4

- перегляд всіх укладених Україною угод про уникнення подвійного оподаткування з метою гармонізації податкових ставок;

5

- активізація роботи уряду України щодо укладення угод про обмін інформацією в податкових справах, перш за все з офшорними юрисдикціями, впровадження системи автоматичного обміну на міжнародному рівні;

6

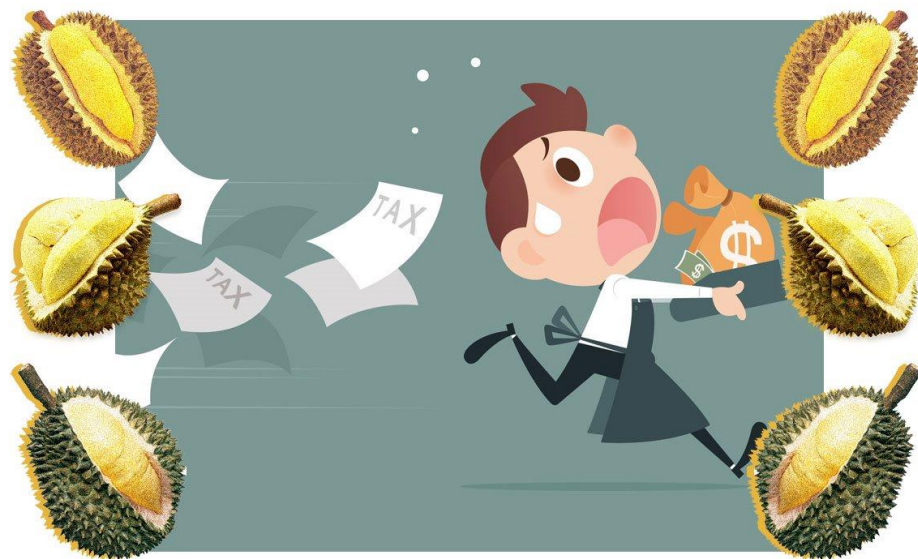
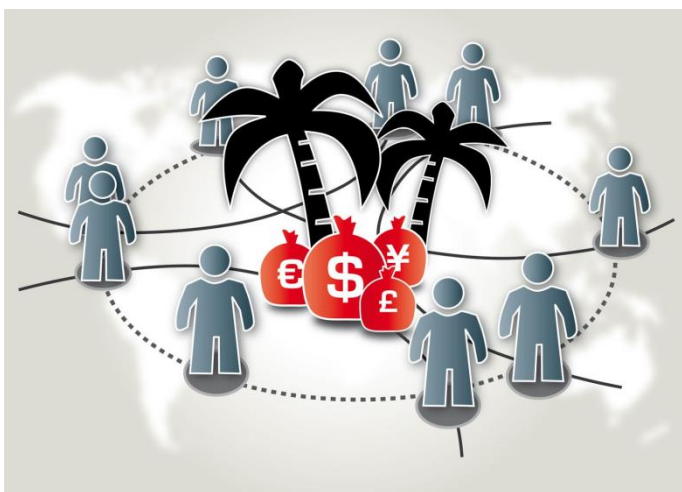
- законодавче закріплення поняття трасту, холдингових структур, вдосконалення правового поля з протидії рейдерству як інструмента захисту власності;

7

- законодавче закріплення поняття трасту, холдингових структур, вдосконалення правового поля з протидії рейдерству як інструмента захисту власності.

Отже, офшорні юрисдикції є невід'ємною складовою світового економічного простору, об'єктивним проявом сучасної глобалізації та загрозою державній безпеці країни. Використання офшорних юрисдикцій створює загрози для стабільності глобального економічного простору.

Pandora Papers: наскільки великий витік

джерел
14

файлів
11 903 676

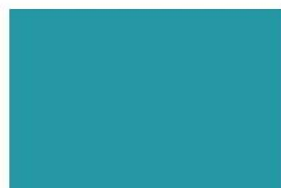

даних
2,94 Тб

Які це файли

6 406 119
документи

2 937 513
зображення

1 205 716
емейли

467 405
таблиці

886 923
інше

Pandora Papers порівняно з іншими витіками

	Рік	Дані	Файли
Offshore Leaks	2013	260 Гб	2,5 млн
Panama Papers	2016	2,6 Тб	11,5 млн
Paradise Papers	2017	1,4 Тб	13,4 млн
Pandora Papers	2021	2,94 Тб	11,9 млн

Джерело: Міжнародний консорціум журналістів-розслідувачів

ХТО ПОТРАПИВ ДО РОЗСЛІДУВАННЯ

PANDORA PAPERS

Архів містить

11,9 млн документів,
які розкривають офшорні угоди та активи на:

>100

мільярдерів

30

світових лідерів

300

державних
чиновників

~\$32 трлн могли бути приховані від оподаткування

без урахування нерухомості, творів мистецтва, ювелірних виробів та ін.

Найгучніші розслідування

ІЛЬХАМ АЛІЄВ

Президент

Азербайджану

Президент та його сім'я
володіють 17 об'єктами
нерухомості
у Великій Британії
вартістю >\$500 млн

АБДАЛЛА II

Король Йорданії

Купівля нерухомості
у Великій Британії
та США на суму
\$100 млн

АССЕЛЬ КУРМАНБАЄВА

Неофіційна третя дружина
експрезидента Н. Назарбаєва

Отримання
через офшори
\$30 млн

АНДРЕЙ БАБІШ

Прем'єр-міністр
Чехії

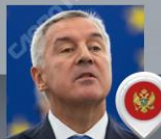
Використання
офшорної компанії
для купівлі замку
на півдні Франції
вартістю \$22 млн

СЕБАСТІАН ПІНЬЕРА

Президент Чилі

Проведення через
офшор угоди з продажу
гірничовидобувної
компанії
на \$152 млн

МИЛО ДЖУКАНОВИЧ

Президент Чорногорії

Створення мережі
офшорних
підприємств для
прихованого
управління власністю

ТІМ БЛЕР

Експрем'єр-міністр
Великої Британії

Несплата гербового
збору розміром
£312 тис. стерлінгів при
купівлі нерухомості у
Лондоні

УХУРУ КЕНАТА

Президент Кенії

Володіння
офшорними
компаніями
на суму \$29 млн

СВІТЛАНА КРИВОНОГИХ

Ймовірна коханка

президента РФ

Офшорна компанія

Brockville Development Ltd

Квартира у Монако

вартістю €3,6 млн

АНДРЕЙ ХОЛДОВ

Зять голови

ПАТ «Транснефть» М. Токарева

Отримання

громадянства Кіпру

та укладання через

офшори мільярдних

контрактів

КОСТЯНТИН ЕРНСТ

Гендиректор

BAT «Перший канал»

Угода про купівлю 39 кінотеатрів у Москві

(знесення кінотеатрів та будівництво

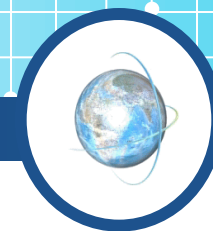
на їхньому місці ТЦ)

Отримання К. Ернстом кредиту \$16,2 млн

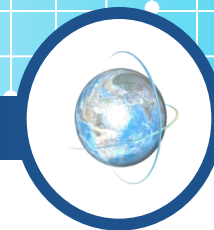
від кіпрського банку для фінансування угоди

СЛОВО І ДІЛО

Інфографіку створено
за даними відкритих
джерел інформації
станом на 05.10.2021 року

У журналістському
розслідуванні Pandora Papers про
офшори фігурують 336 політиків із
різних країн. Лідером за кількістю
пов'язаних з офшорними компаніями
людей є Україна – у списку 38 наших
громадян. На другому місці – Росія (19),
на третьому – Колумбія, ОАЕ та
Гондурас (11).

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!